

Estudi de la moneda de "6 quartos" del segle XIX (1810-1814 i 1836-1846)¹

FRANCESC PADRÒ I DOMÈNECH

En primer lloc cal fer constar que deixarem fora d'estudi la moneda de 1823, puix que el seu encuny —totalment divers—, no permet fer una comparació amb les altres sèries. Volem dir la sèrie napoleònica de Ferran VII i la corresponent a les guerres carlines d'Isabel II. De la primera sèrie tenim 5 monedes i de la segona 11 monedes (deixant de banda les corresponents als anys 47-48, que cal considerar co mun fet anecdòtic).

L'estructura de les monedes de «VI Quartos» de Ferran VII, coincideix essencialment amb la pròpia de les monedes de «6 Quartos» d'Isabel II, i —fins i tot—, hi ha un any (1814) on existeixen variants de trànsit entre una i altra època i llavors la semblança es fa encara més evident. Malgrat tot, el més petit examen de la peça ja ens assenyala diferències a considerar i que tenen prou categoria per a separar-les degudament, sense tenir en compte les respectives llegendes i dates.

El nostre estudi es concreta en tres punts bàsics, per classificar les diferents variants de cada any:

- A) El nombre d'elements integrants dels rams del revers (flors, fulles o fruits).
- B) El nombre de pètals de les flors dels rams.
- C) L'estructura llisa o estriada de les barres de l'escut català.

Els rams, en la primera sèrie ferrandina, tenen sempre «6» elements florals, excepte en l'últim any de trànsit (1814), on la diversitat és molt manifesta. Hi trobem quatre variants de les cinc possibles.

En començar la sèrie isabelina, els elements florals passen de «8» com a norma, amb petites desviacions, a presentar-ne «7» (i encara menys) o bé

1. Podria interessar la lectura del nostre article publicat a ACTA NUMISMATICA-5 (1975), així com també els corresponents a la *Gaceta Numismática* (ANE), núms. 41 i 64.

també, a presentar-ne «9». Aquesta normalitat general, amb escasses fluctuacions, es manté fins al 1843 i 1844, però l'any 1845 la variant de «9» elements florals ja és molt abundant i el 1846 ja resulta totalment prioritària. També en els últims quatre anys observem algunes monedes que retornen a la «normalitat ferrandina» o sia que presenten «6» elements florals.

En general podem dir, que aquestes monedes comencen amb «6» elements florals, continuen amb «8» i acaben amb «9» elements, com a caràcter normal.

Per altre part els rams del revers tenen flors, a la dreta, a l'esquerra i a la base (que és el punt d'unió dels dos rams simètrics) i aquestes flors poden tenir «5» pètals o bé «7» pètals. I encara més complicat: algunes flors de la base presenten un nombre de pètals diferents als corresponents a les flors de les branques o rams i això dóna lloc a quatre combinacions possibles i variades.

El 1839 ja trobem —per primera vegada—, flors de set pètals a la base dels rams i el 1841 fins i tot existeixen flors de set pètals a les branques, però —malgrat tot—, cal esperar fins a l'any 1843 per trobar flors de set pètals, tant a les branques dels rams com a la base comunitària que els uneix. I si bé, de moment (any 43-44-45), les flors de set pètals poden considerar-se com una variant, a l'any final de l'emissió (1846) ja predomina de tal manera que pot donar-se com a normal.

En quant a les barres de l'escut regional, de primer, sota la denominació de Ferran VII es presenten estriades en les d'encuny i llises en les de fosa, excepte l'últim any (1814) variant de «moltes diferències» o de trànsit, on les barres són ben llises, com una premonició del que vindrà després a la sèrie isabelina que comença l'any 1836.

Tenim, doncs, barres llises en començar la sèrie isabelina (1836) i no trobarem «barres estriades» fins a algunes variants del 1839 (data en la qual, cal recordar, per primera vegada es troben flors de set pètals). Malgrat tot, encara és una raresa, fins a l'any de canvi del 1841 on ja es troben en abundància i continuen amb un predomini quasi exclusiu.

En resum podem dir: el 1810 comencen les barres estriades que canvien a llises a partir del final del 1814 per tornar a presentar-se estriades a partir del 1841.

El gràfic que segueix és molt expressiu i entenedor i ens dóna els valors percentuals de cada variant trobada, any per any, de les 293 monedes examinades.

Nombre de pètals de les flors

6 Q.	5		$\frac{5}{7}$		7		$\frac{7}{5}$	
	U.	%	U.	%	U.	%	U.	%
1810	9	100 %						
1811	12	100 %						
1812	9	100 %						
1813	1							
1814	15	100 %						
1836	9	100 %						
1837	24	100 %						
1838	51	100 %						
1839	13	92,86 %	1	7,14 %				
1840	5	100 %						
1841	40	95,24 %	1	2,38 %			1	2,38 %
1842								
1843	8	61,54 %			5	38,46 %		
1844	15	83,35 %	1	5,55 %	1	5,55 %	1	5,55 %
1845	3	23,07 %	4	30,77 %	5	38,47 %	1	7,69 %
1846	2	4,54 %	3	6,82 %	38	86,37 %	1	2,27 %

Elements florals dels rams del revers

	5		6		7		8		9	
	U.	%	U.	%	U.	%	U.	%	U.	%
1810			8	100 %						
1811			9	100 %						
1812			8	100 %						
1813			1							
1814	1	6,65 %	5	33,34 %	4	26,67 %	5	33,34 %		
1836							8	88,89 %	1	11,11 %
1837							25	100 %		
1838					2	3,92 %	49	96,08 %		
1839					4	20 %	12	80 %		
1840					1	20 %	4	80 %		
1841					2	4,65 %	40	93,03 %	1	2,32 %
1842										
1843			1	7,14 %	1	7,14 %	7	50,05 %	5	35,71 %
1844					3	16,66 %	13	72,23 %	2	11,11 %
1845							7	53,85 %	6	46,15 %
1846			1	2,17 %	2	4,34 %	5	10,87 %	38	82,62 %

Barres de l'Escut

	Estriades		Llises	
	U.	%	U.	%
1810	12	92,31 %	1	7,69 %
1811	11	78,58 %	3	21,42 %
1812	7	58,34 %	5	41,66 %
1813				
1814	7	43,75 %	9	56,25 %
1836			11	100 %
1837			23	100 %
1838			53	100 %
1839	1	7,14 %	13	92,86 %
1840	1	20 %	4	80 %
1841	15	35,71 %	27	64,29 %
1842	1			
1843	11	84,62 %	2	15,38 %
1844	15	88,24 %	2	11,76 %
1845	13	100 %		
1846	42	93,34 %	3	6,66 %

1810/1811 = Les barres llises són monedes de fundició.

1812 = B. llises, 4 de fundició i 1 d'encunyació.

1814 = B. llises, 2 de fundició, 2 d'encunyació i 5 d'encunyació variant moltes diferències.

1813 = Examinada una moneda de «barres gastades».

1842 = Examinada una moneda que tenia barres estriades.

1846 = Les 3 barres llises trobades semblen monedes «falses» (d'època).

Total monedes estudiades = 293.

U. = Nombre de monedes examinades (trobades).

$\frac{5}{7}$ = Totes les flors de 5 pètals excepte la base que és de 7.

$\frac{7}{5}$ = Totes les flors de 7 pètals excepte la base que és de 5.